УЛУҒ ДОҲИЙНИ ЖАҲОН КУЙЛАЙДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 64 (4311).
1 АПРЕЛЬ
ЧОРШАНБА
1970 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин

Владимир Ильич Ленин ғоялари коммунистлар фаолиятида, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг курашида, социализм ва коммунизмнинг зафарли ривожланишида, инсониятнинг енгилмас социал тараққиётида рўёбга чиқмоқда.

Ленининг номи ва иши абадий яшайди!

(КПСС Марказий Комитетининг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига Тезисларидан)

ЛЕНИН ҲАМИША БИЗ БИЛАН (рассом М. Калинин ишлаган плакат).

ҚАСИДА

ПАБЛО НЕРУДА
(Чили)

(ПАРЧА)

Ленин! Сени куйлаш учун
Хайрлашай сўзлар билан.
Ёзмоғим керак мен дарахтлар,
плуглар,
дон ўсимликлари, ғилдираклар билан,
сен жарангдор ва аниқсан рақамдай,
заминдай.

Ҳеч қачон келмаганди
бу қадар дунёвий инсон,
Владимир Ульянов каби.
Баланд бўйли одамлар бор,
улар кўниктирар —
черковлар кўниктиргандай
булутлар-ла мусоҳабага.
Бундай одамлар юксак ва ёлғиз.

●

Ленининг шартномаси бор эди
замин билан,
ҳар қандай зотдан узоқни кўрарди у.
Дарёлар, тоғлар, чўллар
у учун очиқ китоб,
уларни ўқирди у.
Ҳаммадан ўзарди ўқишда,
англарди ҳаммадан кўп.
Халқ, инсон руҳи, тафаккурин
энг сирли пучмоғигача
шуъладай кириб борарди нигоҳлари.

Одамга қарарди,
қудуққа қарагандай синчков,
одамга қарарди у,
агарда у одам
ҳали номаълум минерал бўлса,
уни
Ленин
кашф этарди
Ва тортиб оларди аста-аста
минералнинг динамик нурларини
халқларнинг яширин хазиналаридан,
токи жамики инсонлар юксалсин,
халқлар бўлсин Замон ҳамда
Заминга лойиқ.

М. ҚУШМОҚОВ таржимаси.

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Юбилей йилида аҳоли дастурхонига 432 тонна сут, 51 тонна гўшт етказиб бериш мажбуриятини олган Оржоникидзе районидаги Киров номли колхоз чорвадорлари дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. Аҳолига 51,1 тонна гўшт сотилиб, йиллик план ошириб бажарилди.

Р. ИСМАТУЛЛАЕВ.

●

ҚУРУВЧИЛАР ЗАФАРИ

«Главташкентстрой»га қарашли «Жилстрой» трестининг меҳнатсевар коллективи беш йилликнинг сўнгги йили биринчи квартал планини 25 мартда адо этишган эди. Белгиланган қурилиш-монтаж ишлари «аъло» ва «яхши» даражада бажарилди.

Пешқадамлар квартал охиригача планга қўшимча 250 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш юзасидан олган мажбуриятларини ҳам бажариш учун астойдил курашдилар.

Пойтахтимизнинг Қорақамиш массивида улар фойдали майдони 35 минг квадрат метр бўлган иккита турар-жой биносини фойдаланишга топширдилар. Шунингдек кексалар уйи қурилиши ҳам ниҳоясига етказилмоқда.

●

ЕР ЭКИШГА ТАХТ

БЎКА (Телефон орқали олинди). Ўтган йили Жамбул номли колхознинг ўртоқ М. Чориев бошлиқ бригадаси аъзолари чигитни барвақт экканликлари сабабли барча майдонлардаги ғўзалар тез ривожланиб, эрта ҳосилга кирган эди.

Бригада аъзолари юбилей йили ҳосилига ҳам пухта замин яратмоқдалар. Кузда шудгор қилинган ерлар қисқа вақтда текисланиб бороналанди. Бегона ўт ва ғўзапоя илдизлари экин ерларидан йиғиштириб олиниб, четга чиқариб ташланди. Ариқ-зовурлар тозаланди. Бригада аъзолари мавжуд 128 гектар майдонининг четларини текислаб, кераксиз ариқларни бузиб, экин майдонига айлантирдилар. Пахтакорлар экишни барвақт ўтказиб, ҳар гектар ердан 30 центнердан «оқ олтин» топширамиз, дейишмоқда.

САНОАТЧИЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Оржоникидзе район саноат корхоналарининг коллективлари улуғ доҳий Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш юзасидан бошланган мусобақада актив иштирок этиб, катта меҳнат зафарини қўлга киритдилар.

Социалистик мусобақани авж олдириш, ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини тинмай ошириш туфайли саноат маҳсулотини реализация қилиш биринчи квартал плани муддатидан тўрт кун илгари 105,7 процент қилиб адо этилди.

Саноат корхоналари ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари шу давр ичида қўшимча 80 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрладилар. Улар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, квартал охиригача яна камида билан 70 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

ОҚҚЎРҒОН РАЙОНИДА

ЯНГИ ЕРЛАР ЎЗЛАШТИРИЛЯПТИ

Районда янги ерларни ўзлаштириш, мелиоратив аҳволини яхшилаш, эскидан фойдаланиб келинаётган ерларни текислаб, пахта майдонларига айлантириш ишлари жадал олиб борилмоқда.

Бекобод районидаги «Ленинград» совхозига қарашли ерлардан 400, райондаги балиқчилик хўжалигига қарашли фойдаланилмай ётган ерлардан 350, «Коммунизм» совхозида 250 ва Сегизбоев номли совхозга қарашли 500 гектар ер ўзлаштирилди.

Балиқчилик хўжалигига қарашли фойдаланилмай ётган ерлардан Киров номли, «Победа» колхози 450 гектар олишган. Бу ер ҳайдалиб, чигит экишга мослаб текисланмоқда.

52 МИНГ ЎРНИГА 95 МИНГ ПАРРАНДА

Колхоз ва совхозларда бу йил 52 мингта парранда ўстириб боқиш режалаштирилган. Ҳозир хўжаликлар паррандалар сонини 95 мингтага етказиш, шу билан кўплаб тухум ва парранда гўшти тайёрлаш учун курашмоқдалар.

1 МИЛЛИОН 300 МИНГ ТУП ТУТ КЎЧАТИ

Пилла қурти катта даҳага кирган кезларда пиллачилар шаҳарма-шаҳар, қишлоқма-қишлоқ юриб барг қидирадилар. Оққўрғонликлар шундай аҳволга чек қўйиш, пиллачилик учун мустаҳкам база яратиш ниятида бу йил катта иш бошладилар.

Натижада йўл бўйларига, карта четларига, махсус жойларга 1 миллион 300 минг туп тут кўчати ўтқазилди. Сегизбоев номли совхозда 50 минг, Ҳамид Олимжон номли колхозда 35 минг кўчат ўтқазилди.

ИШ АВЖИДА

ПИСКЕНТ. (Телефон орқали олинди). Тоғ ёнбағирларига жойлашган Ленин номли колхознинг деҳқонлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Хатига амалий иш билан жавоб бериш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Деҳқонлар пахтачиликни ривожлантиришда, айниқса, гектар бошига ҳосилдорликни ошириш, техника, ўғит ва мавжуд резервлардан фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлашиб, ички резервларни ишга солмоқдалар. Кўпгина бригадаларда ўтган йилдагига нисбатан минерал ва маҳаллий ўғит жамғариш қарийб бир ярим бараварга кўпайди. Ҳосили кам бўлган участкаларга кўплаб гўнг солинди. Эски ариқ ва зовурлар текисланиб, пахта майдонига қўшилди.

Дала ишларини пухта ташкил қилиб, экишга пухта тайёргарлик кўришда Сафар Ортиқбоев бошлиқ илғор бригаданинг иши диққатга сазовор. Колхозчилар ҳар гектар ердан 25 центнердан ҳосил етиштиришга бел боғлашган.

ЭЛЛАР КУЙЛАЙДИ, ДИЛЛАР КУЙЛАЙДИ

Ленин шиорларини ҳайқир эй замон!

Бу шеърий сатр Улуғ Октябрь инқилобининг оташин куйчиси, совет шеъриятининг отахони Владимир Маяковский қаламига мансубдир.

Замину-замон жаҳонда биринчи социалистик давлат — Советлар диёри ва Коммунистик партиянинг буюк асосчиси Владимир Ильич Лениннинг табаррук номини зўр ҳурмат билан тилга олмоқда. унинг шонли юз йиллик тўйига қизғин тайёргарлик кўрмоқда.

Қўшиқ — инсон кўнглининг қанотидир. Қўшиқ қанотида инсон ҳаёти, орзу-уйлари, буюк муҳаббати парвоз этади. Ҳозирги кунда Владимир Ильичнинг ёрқин образи ва буюк даҳосига бағишланган қўшиқлар жаҳон бўйлаб қанот ёзмоқда, юрақлардан-юракларга кўчиб, башарий гимнга айланмоқда. Қитъалар садоси ва халқлар таранумида инсониятнинг абадий эркинлиги, бахтли ҳаёти, коммунизм тантанаси учун бутун ҳаётини бағишлаган буюк зот мадҳияси баралла янграмоқда.

Қитъалар бир-биридан олисда, улардаги халқлар ҳам турли жойларда истиқомат қилишларига қарамай, уларнинг В. И. Ленин ҳақидаги қўшиқлари худди бир жойда яратилгандек беқиёс пафос, жанговар қудрат ва ҳаётбахш тантанавор янграб эшитилади.

Доҳий ҳақидаги қўшиқларни дунёнинг хоҳлаган ерида эшитиш мумкин. Уни япон балиқчилари ҳам, Миср фаллоҳлари ҳам, француз докерлари ҳам, Америка ишчилари ҳам, Ҳиндистон ўрмончилари ҳам, Суматра рикшачилари ҳам, Вьетнам кемачилари ҳам куйлайдилар.

Турли мамлакатларда қўшиқ китоблари, соҳиби қаламларнинг ижодий мажмуалари чиқиб туради. Ана шу тўпламларга кўз ташласак, В. И. Ленинга бағишланган шеърият дурдоналарини кўп кўрамиз. Бу шеърларда доҳийга халқлар муҳаббати, соҳиби қаламларнинг юрак садолари баланд янграйди.

Ҳиндистонда бир қўшиқ яратилди. Бу қўшиқнинг номи Лениндир. Бундай қўшиқлардан кўпчилиги ўзбек китобхонларига ҳам маълум. Уларнинг муаллифлари — Валлатхол, Сукантa Бхаттачария, Али Сардор Жаъфарий.

Али Сардор Жаъфарийнинг «Шарқ юлдузи»нинг шу йил февраль сонида эълон қилинган шеъри «Доҳийга ғазал» деб аталади. Ғазал муаллифи ўз шеърига мавзу танлар экан, энг аввало В. И. Лениннинг жаҳон халқлари олдидаги буюк хизматларини қаламга олади.

«Дўстлар учун ҳамиша илҳом булоғи Ленин».

Деб сўз бошлайди шоир. Сўнг унинг «Ақлу заковатидан СССР топди камол» дейди. Муаллиф ғазални қуйидаги икки ажойиб сатр билан тугатади:

Бу ном ўзи бошлайди, тенгликка, қардошликка.
Ҳурриятнинг тарихда улуғ байроғи Ленин!

Ленин — ҳуррият байроғи, мазлум дунё халқларига озодлик йўлини кўрсатувчи йўлчи юлдуздир. Ленин эзилганларни эксплуататорларга қарши курашга бошлаган буюк раҳнамодир. Унинг ҳаётбахш буюк ғоялари қуёш нурларидай башариятни жаҳонини ёритиб турибди. Бу нур — башарият дунёсининг абадий машъалидир.

Мамлакатимизнинг улуғ пойтахти Москва Қизил майдонидаги Владимир Ильич Ленин мавзолейи дунё халқларининг муқаддас зиёратгоҳига айланган. Бу ерга ер куррасининг ҳамма еридан кишилар келиб туради. Буерга қадимий Ҳиндистондан ҳам сайёҳ ва меҳмонлар келиб турадилар.

Ҳинд халқининг забардаст шоири Валлатхол ўзининг «Ленин мавзолейи» шеърида бундай сўзларни келтиради:

Бизнинг бахтимиз учун
Ҳаётини бахш этган
У, инсон ҳузурида
Бошни эгамиз аста.
Ва қўямиз қабрига
Ҳинд халқининг номидан,
Жонли гулдан ясалган
Меҳр тўла гулдаста.
Жамики қитъаларда
Яшаётган халқларнинг
У — энг улуғ доҳийси.

Жаҳоннинг улкан прогрессив шоирларидан бири чилилик Пабло Неруда мамлакатимизда кўп марта бўлган, Ленин яшаган ва революцион фаолияти ўтган жойларни зиёрат этган. Пабло Неруда ана шу саёҳат ва зиёрат вақтида олган таассуротларини қаламга олиб, Ленинга бир қанча шеърлар бағишлаган. Унинг шеърлар тўпламлари мамлакатимиз халқлари тилларида, шу жумладан ўзбек тилида ҳам бир неча бор нашр этилган. Унинг доҳий ҳақидаги қасидаси ҳам ўзбек китобхонлари томонидан зўр қизиқиш билан кутиб олинди.

Дарёлар, тоғлар, чўллар
У учун очиқ китоб,
Уларни ўқирди у.

Монгол шоири Д. Сенга доҳийга бағишланган шеърини «Учратганман Ленинни бир кун...» деб атаган. Бу шеърла совет ва монгол халқларининг абадий дўстлиги, уларнинг босқинчиларга қарши курашда бирлашиб, жанг қилиб, зафар қозонганликлари тараннум этилади. Бу зафарда дўстлик байроқдор бўлганлиги, уни улуғ Ленин васият қилиб қолдирганлиги тасвирланади

Қайда халқлар дўстлиги
ўсса,
Қайда кулса нур ва адолат,
Қайда зафар қозонса
эллар —
Шунда Ленин яшайди абад.
Хотирлайман у дамни бу
кун,
Мен мўғулни қутқарган ўша!
Ильич расми, борлиги бутун
Юрагимда яшар ҳамиша.

Халқлар тақдири, ҳатто оддий кишиларнинг тақдирида улуғ раҳнамо В. И. Лениннинг роли катта эканлигини жаҳон халқларининг адабиётларидан кўп нарсаларни ўқиб, билиб келмоқдамиз. Зулмат ва қабоҳатга қарши курашда, озодлик ва бахтли ҳаётни қўлга киритишда доҳий номи ҳамиша байроқдор.

Биз бугун газетамизда «Улуғ доҳийни жаҳон куйлайди» деган умумий сарлавҳа остида жаҳоннинг прогрессив қалам соҳиблари томонидан битилган В. И. Ленин ҳақидаги шеърлар ва сўзларни эълон қилаётирмиз. Жаҳон ёзувчиларининг юрак сатрлари улуғ доҳий заковати ва хизматларининг нақадар буюклигини тараннум этади.

Доҳий юбилейи яқинлашиб келмоқда. Ҳамиша барҳаёт Ленин ҳақида ҳам янги қўшиқлар яратилади. Башарият учун бахт излаб, унга ҳаётини бахш этган буюк инсон ана шу башарият билан доимо бирга яшайди, истиқбол йўлини абадий мунаввар этади.

СССР ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ ВА ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДА

30 мартда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофотлари ва СССР Давлат мукофотлари комитетининг пленуми Г. М. Марков раислигида ўз ишини бошлади. Пленумнинг ишида Москва, Ленинград ва иттифоқдош республикаларнинг атоқли маданият арбоблари қатнашмоқдалар.

Конкурсда қатнашиш учун қолдирилган асарлар муҳокама қилинганидан кейин комитет 1970 йилги Ленин мукофотларини бериш тўғрисида ўз қарорини қабул қилади. Комитет 1970 йилда СССР Давлат мукофотини олиш учун тақдим этилган асарларни ҳам қараб чиқади ва конкурсда қатнаштириш учун бу асарларнинг энг яхшиларини танлаб олади.

(ТАСС).

УЛУҒ ДОҲИЙНИ

УЧРАШУВ

Мен 1921 йил февралида Москвадаги Олий бадиий— техника устахонасида таҳсил олардим. Бу устахона ҳозирги Жданов кўчасида, ётоқхонамиз эса Киров кўчасида жойлашган эди. Мен конструктивист-рассом Л. Лисицкий устахонасида шуғулланардим.

Институтда ўқий бошлаганимнинг дастлабки ҳафтаси эди. Кутилмаганда институтимизга Владимир Ильич Ленин билан Надежда Константиновна Крупская келиб қолишди. Уларнинг ташрифидан ҳеч ким хабардор эмасди. Биз ниҳоятда довдираб қолдик. Лениннинг ётоқхонага келиши бизни ҳаддан ташқари ҳаяжонлантириб юборди. Бу пайтларда мен рус тилини мутлақо билмасдим. Бироқ талабалар орасида рус тилида тузуккина гаплаша оладиган ҳамшаҳарим Виктор Тот бор эди. Лениннинг студентларга айтган гапларини таржима орқали билиб олишга муваффақ бўлдим. Биров Лениннинг гапларини немис тилига таржима қилар, Виктор Тот эса тушунганларини венгерчага ағдарарди. Ленин билан биринчи учрашувим мана шу зайилда бўлган.

Коммунистик Интернационалнинг III Конгресси ўтаётган бир пайтда Москвада ёшлар Коммунистик Интернационалининг II Конгресси чақирилди. Мен ҳам шу Конгрессга делегат этиб сайландим. Йиғинлар Катта Кремль саройида ўтказилди. Ленин Конгресснинг фахрий раиси этиб сайланган бўлсада, дастлаб қатнашмади. Танаффусдан кейин Италия делегати Лаццарига сўз берилди. У минбарга томон кетаётганида оҳиста очилган эшикдан Ленин кириб келди.

Залда кучли жонланиш пайдо бўлди. Делегатлар доҳийни яхшироқ кўриб олиш ниятида оёққа қалқдилар. Мен умрим бино бўлиб бунчалик ҳаяжонли олқишни кўрмаган эдим. Одамлар ҳаяжонининг чеки йўқ эди. Қарсаклар узлуксиз янграр, одамлар ўз шодлиги ва ҳаяжонини қай йўсинда ифода этишни билмай, тинимсиз қарсак чалишарди. Ленин эса бу олқишларнинг ўзига алоқаси йўқдек залдаги шовқин-сурон босилишини сабр билан кутиб турди. Унинг юз-кўзда, ҳаракатларида бирорта ортиқчалик, ясамалик сезилмас, аксинча у ўзини бамайлихотир тутарди.

Мен залда юз бераётган воқеаларни иложи борича батафсилроқ қоғозга тушириб олишга ошиқардим. Ниҳоят зал тинчигач, Ленин чеккароқдаги бўш жойларнинг бирига ўтирди. У тирсагига таянганича Лаццарининг нутқини диққат билан эшита бошлади. Мен Ленинга яқинроқ ўтириб олиб, унинг расмини чиза бошладим. У деярли ярим соат мобайнида қимир этмай ўтирди. Фақат гоҳи-гоҳидагина нотиққа юзланар, энгашиб олдидаги дафтарига нималарнидир ёзиб қўярди. Мен доҳийни турли кўринишларда қайта-қайта суратини чиздим. Гарчанд бу хомаки суратлар турли сабаблар билан йўқолиб кетган бўлсада, Лениннинг сиймоси хотирамда чуқур ўрнашиб қолди.

Мен шундай ажойиб инсон билан учрашганимдан, ҳатто у билан мулоқотда бўлганимдан беҳад бахтиёрман.

ШАНДОР ЭК,
венгер рассоми.

Дан ДЕШЛИУ (Румыния).

ЯШАЙДИ МАНГУ

Елкада жун пальто камтарларга мос,
Не-не саҳифалар лиқ тўла ёзув.
Миллионлар ичра ҳам таниқли юзи;
Пешанаси кенгдир доноларга хос.
Кема бошқаришда дарғача назар —
Қўрқмас, доим дадил, доим хотиржам,
Бугуннинг ва яна келажакнинг ҳам,
Ҳар бир муаммосин олдиндан сезар.
Фикрлари оддий, аниқ ва кўркам,
Қудратли ва ғолиб мисоли кўклам.
Кўнглида: Сибирнинг гуллаган боғи,
Октябрь жангининг тўсиқ-ғовлари.
Асарлари юнон файласуфларин.
Тўплар отишмаси қизиган чоғи —
Оқлар тор-мор бўлиб қочишган вақтда
Титан моторларнинг кўрди ишини,
Тубсиз нур кенгликларга югуришини...
Разливда дағал бир курси ва тахта
Ва ё қарағайдан қолган бир тўнка
Кабинет хизматин ўтарди унга.
Қиш қутуриб, қорлар учирганида,
Жазаваси қўзиб, оқариб кетиб,
Ув солиб, шаҳарлар устидан ўтиб,
Заиф чироқни ҳам ўчирганида
Қор ва музлик ичра кўра олди у
Турбина курагин — сувлар паррагин,
Парраги, эслатар улкан гул баргин.
Ҳар бир айланиши сочади ёғду.
Холбуки, ўзига ҳаммадай фақат,
Кифоя қиларди жиндай ҳарорат.
Муросасиз — сохта мулозаматга,
Қоғозни пеш қилган ҳар бир кишига;
Кўзу қош бўлолди Ернинг ишига
Сабот ҳам тополди не-не хизматга
Ерни Коммунистик қуришга қодир
Фахрланди элнинг юксаклигидан
Инсоннинг энг кўркам юраклигидан
Бир умр халқига муаллим-шогирд...
Ишчи кепкасида, камзулда содда,
Кезмоқни севарди ўзи пиёда..
Юракларда шундай яшайди мангу,
Бизнинг Ленин,
Чин инсондир у.

М. АЪЗАМОВ таржимаси.

Иоганнес Р. БЕХЕР (ГДР)

ДУНЁНИ УЙҚУДАН УЙҒОТДИ

Дунёни уйқудан уйғотди Ленин,
Ҳар сўзи мисоли чақмоқ ва бўрон.
Овозини эшитди дарёлар, чўллар,
Денгизлар чайқалиб кўтарди сурон.
Дунёни уйқудан уйғотди Ленин,
Унинг ҳар бир сўзи нон каби улуғ.
Ер юзидан асрий кулфат-аламни —
Қувди унинг сўзи аскарлар янглиғ.
Дунёни уйқудан уйғотди Ленин,
Унинг ҳар бир сўзи ҳикмат, башорат.
Юрар тракторлар, ўсар вишкалар,
Шаҳарлар гуркирар, ўсар иморат.
Ҳаётнинг юраги—пўлат, металлар,
Дастгоҳлар қуйилар, қурилар жаҳон.
Юракларга Ленин ташлаган олов,
Одамлар қалбида ёнмоқда ҳамон.

Русчадан таржима.

Милан ЛАЙЧАК,
Чехословакия

ЛЕНИН КВАРТИРАСИДА

Бир лаҳза жим қолдик,
Секин тин олдик,
Юракни уришдан гўёки сақлаб.
Биз хона кезмадик томоша қилиб,
Биз Ильич қалбини кўрдик варақлаб.
Гар сени ғам босса,
Босса дард-алам.
Гар ташвиш комида қолсанг сарбасар,
Рус халқи ўтмишин эсла-ю бирдам,
Ленингача Русьга ташла бир назар.
Столда қоғози —
Ақлий парвози,
Китоблар жовондан сочиб турар нур.
Фақат у, биргина, бутун оламни,
Шу ердан кўролган бургутдек мағрур.
Шу ерда дамлаган аччиқ чойини,
Шу ерда кун кўрган у очин-тўқин.
Шу ерда кўчадек совуқ жойини
Тўғрилаб, ишлаган тун бўйи секин.
Бир лаҳза жим қолдик,
Секин тин олдик,
Юракни уришдан гўёки сақлаб.
Биз хона кезмадик томоша қилиб,
Биз Ильич қалбини кўрдик варақлаб.

ШУҲРАТ таржимаси.

Ясир ШИВАЗА
(ДУНГАН ШОИРИ)

БАХТИМИЗ ИЖОДКОРИ

Ким суриб булутларни кўрсатди кун кўзини,
Ким илиқ сўзи ила нурлантирди юзимни!
Туну кун ҳамроҳ бўлиб, мадад бериб ҳар лаҳза,
Айтинг-чи, ким бунчалар бийрон қилди сўзимни?

Не-не маҳр наф бермай, беҳудага оқарди,
Дашту чўллар «сув, сув!» деб, йўлимизга боқарди,
Қанча мағрур ва юксак тоғлар тилсимни очиб,
Дашт-саҳролар бағрига, айтинг ким сув чиқарди?

Йигитлардай хурраму серсавлатдир қария,
Ҳаволашда бургутдан учаман дер нарига,
Бошлар узра туну кун бахт қуёши нур сочар,
Дўстларим, ким сабабкор айтинг бунинг барига?

Асрларки, оқарди халқимизнинг кўз ёши,
Заҳар-заққум аралаш эди еган нон-оши,
Бир «овом»нинг ўғлига қалам тутқазиб бугун
Шеър ёздириб куйлатган — ким у толе қуёши?
Ўзим жавоб берайин, дўстлар:
букиб зулм белин,
Шоду хуррам айлаган заҳматкаш қирғиз элин,
Бахт нурига тўлдирган барча элатлар дилин,
Бахтимиз ижодкори Лениндир! Буюк Ленин!

О. ҲАКИМОВ таржимаси.

ЛЕНИН ҲАҚИДА

МАРТИН АНДЕРСЕН — НЕКСЕ
(Дания).

Ленин халқаро пролетар ҳаракати учун беқиёс аҳамиятга эгадир. Ҳам башоратчи, ҳам амалиётчи бўлган Лениннинг гениал образи янги мақсадларга йўл кўрсатади, у заиф мушоҳададан харакат ва фаолият сари бошлайди. Пролетариатнинг озодлик ҳаракатида янги бир кенг йўл очилди. Ишчилар ҳаракати энди орқага чекинолмайди. Ленин тараққиёт иши учун курашаётган инсоният кучларига ҳаёт ва нур бахш этди. Меҳнаткаш омма орасидан чиққан илғор кишилар, улар маданият ходими ёки оддий ишчи бўлишларидан қатъий назар, Ленинда ўз ҳаракатлари ва ўз синфларининг энг яхши фазилатларини кўрмоқдалар. Курашаётган пролетариат Ленинда ўзининг энг қимматли фазилат, эътиқод, интилиш ва идеалларини кўриб турибди. Бу фазилатлар унда чинакамига буюк ва ёрқин нур бўлиб порламоқда...

Кишилар ақли ва ҳисларини бу даражада ҳаракатга сола билган Ленин сингари одам асрлар давомида бўлмаган.

АЛЬБЕРТ РИС ВИЛЬЯМС.
(Америка).

Рус революциясининг тақдири омманинг ўзида, рус оммасининг ўзида, унинг интизомлилиги ва умумий ишга содиқлигидадир. Шуни айтиш керакки, унга бахт кулиб боқди. Омманинг дилидагини ифодалай билган доно дарға ғоят ақлли ва темир иродали одам эди. У жуда кўп нарсани билган, ҳаракатларида қатъиятгор, энг юксак идеаллар ва ғоят жиддий ҳам ғоят амалиётчи тафаккурга эга бўлган инсон эди.

ГЕРБЕРТ УЭЛЬС
(Англия).

Энди ўзим 14 йил бурун ёзган китобимни («Россия зулмат ичида» — ред.) титкилаб ўтириб, ўша даврдаги таассуротларни хотирамда тиклайман. Шунда Ленинни ўзим билган машҳур одамлар билан таққосларканман, у нақадар улкан сиймо бўлганини тушуна бошлайман.

Мен шуни тан оламанки, Ленин кам деганда чинакам буюк одам эди. Лениннинг самарали ғоялари унинг бунёдкори ижод қилмай қўйгандан сўнг ҳам ўз таъсирини ўтказмоқда. Ҳозирги вақтда бу ғоялар таъсири аввалгидек куч-қудратлидир.

РОМЭН РОЛЛАН
(Франция).

Мен Ленин ва рус большевизми ғояларини тўлалигича тан олмайман. Лекин, ўта шахсиятпараст ва ўта идеалист одам бўлганим учун ҳам мен буюк шахсларга катта аҳамият бераман ва Ленин шахсиятига чин дилдан тасанно деймaн. Мен ҳозирги аср Европасида ундан қудратли киши йўқ деб биламан. У ўз ирода кемасининг тиғини заиф инсониятнинг бетартиб уммонига шунчалик чуқур ботирдики, бу из ҳали узоқ вақт тўлқинлар узра омон қолади. Бу кема эндиликда бор тезлиги билан бўронларни писанд қилмай Янги Дунё сари суза бошлади...

ИСМОИЛ ХАҚҚИЙ
(Туркия).

Буюк файласуф, буюк адиб, янги дунё яратиш ҳақидаги қатор асарларнинг муаллифи Карл Маркс ўз ғояларини амалга оширолмай биздан кетди.

Буюк курашчи, файласуф ва ғолиб қаҳрамон Ленин янги дунё тузиш ҳақидаги программани амалга ошириб, уни инсоният учун мутлақо реал вазифа қилиб қўйди.

СУРАТДА: Польшада ўтказилган юбилей кўргазмасида биринчи ўринни олган асарлардан бири.

ЛЕНИННИНГ БАРҲАЁТ ҒОЯЛАРИ ВА ИШЛАРИ, ЛЕНИН ҲАЁТИНИНГ УЛУҒ ЖАСОРАТИ СОВЕТ КИШИЛАРИ УЧУН, БУТУН ДУНЁ МЕҲНАТКАШЛАРИ УЧУН ИЛҲОМ ВА ОПТИМИЗМНИНГ БИТМАС-ТУГАНМАС МАНБАИ БЎЛИБ ХИЗМАТ ҚИЛАДИ.
ЛЕНИННИНГ ПОРЛОҚ ДАҲОСИ РЕВОЛЮЦИОН КУРАШ ВА ИЖОДИЙ БУНЕДКОРЛИК ЙЎЛИНИ ЁРИТИБ ТУРИБДИ.

КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигига» Тезисларидан.

БАХТИМ БОР ЭКАН

1917 йили, — Октябрь революцияси ғалабаси туфайли Ленин номини бутун жаҳон меҳнаткашлари билганлари ва севиб қолганларидан кейин, — мен ҳаётимнинг кўп қисми халқаро пролетариатнинг улуғ устози асарларини нашр этиш ишига бағишланишини ҳаёлимга ҳам келтирмаган эдим.

Италия социалистик партиясининг марказий органи бўлмиш «Аванти» газетаси, кейинчалик Туринда Гармши, Тольятти ва Террачини томонидан ташкил қилинган «Ордине нуово» журнали 1917 йили Ленин мақолаларини босиб чиқарганида мен деярлик ҳеч қандай сиёсий билимга эга эмас эдим. Ҳамон ёдимда, бу мақолаларнинг равон ва содда тили, энг муҳими, баён қилинган фикрлар, тинчлик, завод ва фабрикалар — ишчиларга, ер —деҳқонларга, деган шиорлар, Европа социал-демократияси питраб кетганидан кейин янги, Коммунистик Интернационални ташкил этиш ҳақидаги гаплар мени ҳайратга солган эди.

Ленин фикрларининг тўғрилиги ҳамда ҳақиқатпарварлигига бўлган мендаги ишонч йил сайин мустаҳкамланиб борди.

1919 йили мен Пьемонт Альпи қишлоғида муаллималик қилардим. Бу ерда кишилар оч-яланғоч кун кечиришар эди. Қорни тўйиб овқат емаган болалар тез-тез касал бўлишар ва нимжон ўсишарди. Меҳнатга лаёқатли эркакларнинг ҳаммаси иш қидириб, хорижий мамлакатларга кетиб қолишарди. Бу қишлоқда ҳукм сурган қашшоқлик кишини саросимага соларди. Мен Совет Россияси, Ленин фаолияти ва у раҳбарлик қилган халқ ҳақидаги маълумотларни ўқиб (социалистик партиянинг органи бўлган газетани менга ҳар куни почтачи қўшни қишлоқдан нон билан бирга олиб келиб берар эди) ўзимда аллақандай мардона куч сезар эдим. Қишлоғимиз аҳолиси ва Италиядаги барча меҳнаткаш халқнинг истиқболи яхши бўлади, порлоқ келажакка умид бор, деган фикрлар ҳаёлимдан нари кетмасди.

Аввал 1923 йили, кейинчалик 1928 йилда Муссолинининг фашистик режими туфайли бошланган таъқиб муносабати билан менинг эрим чет элга кетиб яширинишга мажбур бўлди, мен ҳам унга эргашдим. Франция ва Бельгиядаги бир неча ойлик муҳожирликдан кейин биз СССР га йўл олдик. 1933 йили мен Москвадаги чет тиллар адабиёти нашриётида ишлай бошладим.

Дастлабки йиллари шунчаки техник ишларни бажардим. Бироқ мен Лениннинг асосий асарларини ўқиш имконига эга бўлганимдан ниҳоятда мамнун эдим. Бу асарлар кейинчалик Франция, Бельгия, Люксембург, Швейцария, Латин Америкаси мамлакатларидаги италян муҳожирлари ўртасида тарқалди. 1937 йилдан мен Владимир Ильич асарларини мустақил равишда таржима қила бошладим. Биз қилаётган ишимиз дарров бўлмаса ҳам, ҳар қалай, ўз самараларини беришини яхши билардик. Уруш бошланганида биз Ленин ғоялари тантана қилажаги, фашизм устидан бўладиган ғалаба муқаррарлигига қаттиқ ишонган эдик. Тунни кунга улаб, босмахонада ишлаган кунларимиз кўп бўлган. Бироқ шундай пайтларда келажак учун меҳнат қилаётганлигимизни яхши билардик, шу фикр бизга далда берарди. Ана шундай келажакка етдик. Эндиликда қатор мамлакатлар социализм йўлига чиқиб олдилар, коммунистик партиялар сафи анча ўсди ва мустаҳкамланди. Бизнинг Италиямизда ҳам компартия сафи ўсиб, мустаҳкамланди.

Владимир Ильичнинг энг муҳим асарларини ватандошларимга таништириш ҳақидаги менинг орзуим амалга ошди. Фашистик диктатура тор-мор этилганидан кейин Италия Коммунистик партияси марксизм-ленинизм классикларининг асарларини ошкора тарқатиш имконига эга бўлди. Италияда уруш тугаши биланоқ В. И. Ленин танланган асарларининг иккита катта жилди сотила бошланди. Бу асарларни таржима қилишда мен ҳам иштирок этган эдим. Қисқа вақт ичида китобнинг ҳамма нусхалари сотилиб бўлди. 1947 йил бошида мен Италияга қайтдим ҳамда Италия Коммунистик партиясининг «Ринашита» нашриётида ишлай бошладим.

Бу нашриёт ҳозир «Эдитори риунити» деб аталади. Мен Италияга қайтиб келганимдан буён, яъни 23 йилдан бери шу ерда ишлайман. 1949 йилдан 1956 йилгача Ленин танланган асарларининг ўн уч жилди босиб чиқарилди. «Марксистларнинг кичик кутубхонаси» туркумидан «Ленин ва ёшлар», «Ленин кооперация тўғрисида», «Ленин хотин-қизлар ҳаракати тўғрисида», «Ленин касаба союзлар тўғрисида» ва бошқа мавзулар бўйича доҳийнинг энг асосий асарлари нашр этилди.

1954 йилдан 1967 йилгача италян тилида В. И. Ленин асарлари тўплами тўртинчи совет нашрининг 35 жилди босиб чиқарилди. Ана шулардан 12 тасини биз яқин вақт ичида қайта нашр этмоқчимиз. Чунки бу китоблар аллақачонлар қўлма-қўл бўлиб кетган. Ленин асарларининг тўртинчи совет нашри бўйича 9 та қўшимча томни таржима қилиш ва нашр этиш доҳий юбилейигача ниҳоясига етади.

Ленин асарларини Италия Коммунистик партиясининг минглаб вакиллари, кенг партия оммаси ўрганмоқда.

В. И. Ленин асарларини ўрганаётган италянларни доҳий революция генийси, буюк мутафаккир ва назариётчи, дунёда биринчи социалистик давлатнинг ташкилотчиси ва устози сифатида ҳайратга солмоқда. Унинг асарлари, ўртоқлари ва қариндошларига ёзган хатларини ўрганаётган кишилар кўз олдида буюк инсонпарвар, адолатсизликка нисбатан муросасиз курашчи, миллионлаб меҳнаткашларнинг орзу-умидлари ҳақида қайғурган инсон образи намоён бўлмоқда.

Мен шунинг учун ҳам бахтлиманки, бир неча йиллардан бузн энг улуғ инсонлар инсонининг асарларини қунт билан ўрганмоқдаман ва бошқа италянларга ҳам бу соҳада ёрдам бермоқдаман.

Элена **МОНТАНЬЯНА,**
РИМ.
(ТАСС).

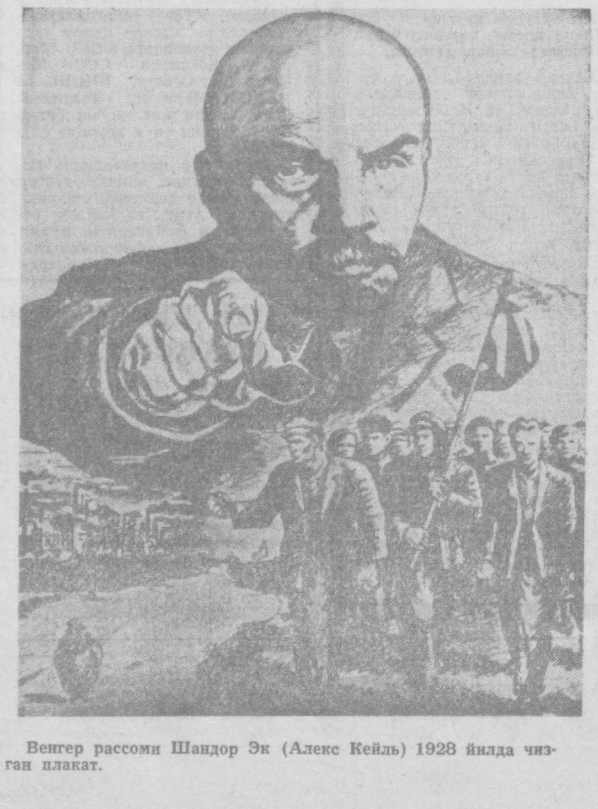

Венгер рассоми Шандор Эк (Алекс Кейль) 1928 йилда чизган плакат.

ДЎСТЛАРИМИЗ ТУҲФАСИ

Шу кунларда бутун тараққийпарвар инсоният пролетариат доҳийси В. И. Лениннинг 100 йиллик юбилейини муносиб меҳнат тўёналари билан кутиб олиш тараддудидалар.

Шунингдек, қардош социалистик мамлакатлар ижодий уюшмалари ҳам доҳийга бағишланган санъат асарлари яратмоқдалар. Доҳий ҳаётини атрофлича акс эттирувчи кўргазмалар ташкил этмоқдалар.

Яқинда Польша маданият ва санъат министрлиги, рассомлар союзи ҳамда Варшавадаги В. И. Ленин номидаги музей коллективлари ташаббуси билан юбилей асарлари конкурси ўтказилди. Конкурсга Лениннинг Польшада яшаган даври ва фаолияти ҳамда доҳий орзуларининг қандай амалга оширилаётганини акс этирувчи суратлари қўйилган. Унда мамлакатнинг таниқли ҳайкалтарош, тасвирий санъат усталари қатнашдилар.

Шу йилнинг апрель ойида очиладиган кўргазмага конкурс жюриси энг яхши асарларни танлаб олди. Бу асарлар орасида ҳайкалтарошлик ва тасвирий санъатнинг энг нодир намуналарини кўриш мумкин.

Шу билан бирга Польша бирлашган халқ фронти комитети, Польша—Совет Иттифоқи дўстлик жамияти, «Печать» Бош бошқармаси ва Польша рассомлар союзи «В. И. Ленин туғилган кунининг юз йиллиги» деган шиор остида плакатлар конкурси ўтказди. Бу конкурсда кўрсатилган энг яхши асарлар юбилей кўргазмасида намойиш этиш учун ажратиб олинди. Шунингдек «Ленин плакати» номли махсус кўргазма учун ҳам маълум асарлар танлаб олинди.

Шубҳасиз, булар қардош социалистик мамлакат халқларининг совет кишилари билан бирга улуғ доҳий юбилейига қизғин тайёргарлик кўраётганидан далолат беради. Айни вақтда қардош халқлар ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

ДОҲИЁНА БАШОРАТ

Ўтган йилнинг охирларида мен Совет Иттифоқига сафар қилдим. Ҳозиргача қадар ана шу сафар таассуротлари билан яшамоқдаман. Мен СССР да кўп нарсаларни кўриш ва эшитиш шарафига муяссар бўлдим. Кремль, Ленин номи, ҳаёти билан боғлиқ бўлган жойлар хотирамда абадий қолди. Пролетар революциясининг доҳийси, дунёда биринчи социалистик давлат раҳбари кўз олдимда эрк ва инсон ҳақ-ҳуқуқи учун буюк курашчи сифатида намоён бўлди. Унинг ғоялари жуда кўп мамлакатларда социализм қуриш жараёнида ўзининг амалий мужассам ифодасини топди. Унинг ғоялари биз, танзанияликларга ҳам яқин ва тушунарлидир. Бир неча йиллар бурун Ленин доҳиёна башорат қилиб, бутун дунё ҳар хил йўллар билан социализмга бориши муқаррар, деб ёзган эди. Бу сўзлар бугунги кунда ҳам ўз қийматини йўқотгани йўқ. Бу, Лениннинг мислсиз ақли расолигидан далолат бериб турибди.

Советлар мамлакатида қўлга киритилаётган ютуқлар бевосита Ленин номи билан боғлиқ. Доҳий шундай бир улуғ ишни бошлаб бердики, совет халқлари фаровонлигининг тўхтовсиз ўсаётганлиги, бу халқ маданиятининг юксалаётганлиги ва гуллаб-яшнаётганлиги, бошланғич, ўрта ва олий таълимнинг кенг миқёсларда ривожланиши ўша бошланган ишнинг ёрқин натижаларидир. Ленин ўзининг бутун ҳаётини ишчилар ва деҳқонлар манфаатлари учун курашга бахш этди. Ишчилар ва деҳқонлар эса Ленин васиятларига амал қилиб, улуғ Совет Иттифоқини—Африка халқларининг чинакам ва ишончли дўсти бўлган давлатни барпо этдилар.

Адам Сапи **МКВАВА,**
Танзания Миллий кенгашининг спикери.
Дар-ус Салом.
(АПН).

ЖАҲОН КУЙЛАЙДИ

ЛЕНИНЧА ЯШАШ ВА КУРАШИШ — БУТУН КУЧ, БИЛИМ, ҒАЙРАТНИ ЕР ЮЗИДАГИ ЭНГ ИНСОНПАРВАР ВА АДОЛАТЛИ ИШГА, — МЕҲНАТКАШЛАРНИ ЗУЛМ ВА ЭКСПЛУАТАЦИЯДАН ТЎЛА ОЗОД ҚИЛИШ УЧУН, КОММУНИСТИК ИДЕАЛЛАРНИНГ ҒАЛАБАСИ УЧУН, ИНСОНИЯТНИНГ ЭНГ ЯХШИ КЕЛАЖАГИ УЧУН КУРАШГА САРФЛАШ ДЕМАКДИР.

КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигига» Тезисларидан.

Д. СЕНГЕ (Монголия)

УЧРАТГАНМАН БИР КУН...

Бормаганман ёт ўлкаларга,
Бироқ, уйим олдида бир кун
Учратганман Ленинни, дўстлар!
Ўша соат хотирда бутун.
Унда ҳали Чойбалсан ёшроқ,
Ёшроқ эди Сухэ-Батор ҳам
Партизанлар отрядин у чоқ,
Тузган эдик илк бор мустаҳкам.
Советлардан намуна олиб,
Бойларга ўт очиб ва ғолиб —
Чиққанимиз хотирда буткул,
Бўлса ҳамки бўлса анча йил.
Улуғ Чойбалсаннинг сўзлари
Руҳлантирган бизни
мардликка:
«Ленин мадад берар, дўстларим,
Москва ҳам унутмас сира
Зафар яқин, партизанларим!»
Тан зирқираб, роса совқотиб,
Оч, мадорсиз ҳолда қолганда.
Совет халқи бизга асқатиб,
Кучимизга куч қўшди жангда.
Душман еди Кяхтада зарба:
Бизникилар урди ўлгудай...
Қор устида, қарағайзорда
Ёвни қирдик битта ҳам қўймай.
Кўп ғанимни ўлдирдим,
бироқ—
Кўзларимга боқди ҳалокат.
Сотқин бойлар малайи пичоқ—
Уриб кетди (бўлди фалокат....)
Узоқ ётдим шу тахлит. Кейин
Ҳушга келдим тол соясида.
Кўзни очиб, бир рус теппамда
Турганини кўрдим. Зўр жангда.
Соғ қолибман ҳимоясида.
Демак, бежиз бормаган Батор,
Москвага, чин салом ила,
Юборибди халқи номидан
Солдатларин Улуғ Октябрь;
Бизга улар беради ёрдам
Эрк учун жанг қизиган бу дам.
Ярамни рус боғлабди бинт-ла,
Топмоқ истаб дардимга даво,
Сув ҳам тутган сувдонда менга
Ичмаганман мен шунда аммо.
Алангани унга кўрсатсам,
Фаҳмлади фикримни солдат.
Сувда берди, папиросдан ҳам,
Ва жилмайди акадай беҳад.
Елкасига кўтарди мени,
— Қўйгин! — дедим аяб, қўл
силтаб.
Аямади мен-чун кучини,
Олиб кетди қорли йўл бўйлаб.
Сўнгра олди киссасидан бир —
Ниманидир ўралган рўмол—
Очди аста, авайлаб бир-бир,
Ундан чиқди бир сурат хушҳол,
Э, бу бизнинг Ленин-ку, Ленин,
Яқин дўсти меҳнаткаш элнинг...
Қайда халқлар дўстлиги ўсса,
Қайда кулса нур ва адолат,
Қайда зафар қозонса эллар—
Шунда Ленин яшайди абад.
«Дўстлар! Ленин қилади
ёрдам»!
Эсларканман Чойбалсан сўзин,
«Ленин мени сақлаб қолди»
деб,
Фахр билан ўйладим шу дам,
Унга бағиш ҳаттоки ўзим...
Хотирлайман у дамни бу кун,
Мен мўғулни қутқарган ўша!
Ильич расми, борлиғи бутун
Юрагимда яшар ҳамиша.

М. ЎЛМАС таржимаси.

Румин рассоми Дюль Перахим. Жон Риднинг «Ер юзини титратган ўн кун» китобига ишлаган иллюстрация.

* *

Болгар рассоми Секул Крумов ишлаган ҳайкал (1967).

Т. Одилбеков фоторепродукциялари.

КИМ ДЕ ГЮ (КХДР)

СЕН МАШЪАЛСАН

Ҳар эрталаб, уйғонган чоғим,
Деворимда осиғ суратга
Узоқ-узоқ қараб қоламан.
Менинг хонам —
Ҳаётимнинг
Асл бешиги,
Мен шу ерда топаман камол,
Ойналарим
Ҳаво билан нур берар менга,
Шу хонада,
Шу шифт остида
Фикрларим кўрсатар жамол.
Деворимда бу азиз,
Кўп таниш сурат
Доим менга қараб туради.
Бу—
Зулматни парча-парчалаб,
Йўлимизга нур—шуъла сочган
Энг муътабар одам сурати.
Ҳароратим ҳам нафасимни
Сен эмгансан,
Менинг деворим;
Ишончли кўксингда
Бу азиз сурат
Илинганча туради доим.
Ленин!
Ленин!
Ильич!
Ҳар бир отган янги тонг билан,
Бу ном
Менинг бутун қалбимда
Жанговар шиордай
Жаранглар доим,
Янги бонг билан!
Халқ қудратин
Жам қилиб сўзинг,
Озод Россияни
Сен ўзинг туздинг!
Келажак исмли буюк
денгизнинг
Соҳилини қучган тўлқиндай,
Сенинг ҳар бир сўзинг
Миллион қалбларда
Абадий яшар!
Зулумат оша сен,
Биринчи бўлиб,
Бизга порлоқ йўлни,
Порлоқ тақдирни
Чизиб беролдинг.
Дилга малҳам бўлиб,
Жароҳатлардан
Бир умр соф этдинг
Авлодлар дилин.
Ёдимиздан чиқмайсан, Ленин!
Шунинг—чун
Хўрлик ва номус йўлида
Турма,
Бадарғада
Ёшлик чоғларин —
Ўтказаётган курашчи авлод,
Турма деворига
Номингни ёзар,
Номинг
Улар учун
Мардлик ва қанот.
Қонли жангларда ҳам,
Чуқур конларда ҳам
Ишонч ҳамда шарафдир
номинг!
Синмас қанот бўлиб,
Ҳатто ҳаёт бўлиб,
Одамларни бошлар
Шонли зафарга
Сенинг илҳоминг!
Ленин!
Ленин!
Қашшоқларнинг дўст,
муаллими!
Сен-ла фахрланар
Бир Россиямас,
Бутун бир дунё,
Сен шундай машъалсан,
Нуринг мислсиз,
Бошларимиз узра
Бир байроқ каби
Мангу яшайсан!
Ленин!
Ленин!
Тонгимизга
Бир назар ташла,
Бу тонг ўлкамизда
Отмоқда илк бор!
Ҳар эрталаб уйғонган чоғим,
Суратингга боқаман узоқ,
Ва онтимни
Қиламан такрор!
Ленин!
Сенга онт ичмоқдаман,
Сўзларимни тинглаяпсанми?
Сен билан бирга биз
Энг сўнгги жангда
Ғолиб чиқамиз!

Русчадан Ж. ЖАББОРОВ таржимаси.

ЛЕНИН ҲАҚИДА

РАҲМАТ КАРИМ ЗАХАРИЯ (Ҳиндистон)

Шуни айтиш мумкинки, Ҳиндистоннинг ёш Коммунистик партияси ўртоқ Ленин таълимотининг бевосита таъсири туфайли бунёдга келган. Ҳинд коммунистик партиясининг раҳбарлари ўртоқ Ленин билан инглиз мустамлакаларидаги революцион ҳаракат тўғрисида кўп марталаб шахсан суҳбат қуриб, шу туфайли революцион тафаккурнинг бой хазинасидан баҳраманд бўлдилар.

...Миллий озодлик доҳийси ва унинг башоратчиси бўлган Ленин сиймоси Ғарбий Европа революцион ишчилар оммаси қалбини қанчалик эгаллаб турган бўлса, ҳинд оммаси орасида ҳам худди шундай яшамоқда ва унинг қалбини ҳам шундай эгаллаб турибди.

●

ЖУДА УОТЕН (Австралия)

Октябрь революцияси бунёдга келтирган ғоялар мамлакатимиз адиблари ва маданият арбобларига чуқур таъсир кўрсатяпти. Маркс, Энгельс ва Ленин асарларини ўрганишга бўлган қизиқиш тобора ортиб боряпти. Аслини олганда марксизм-ленинизмни ўрганиш Австралиядаги университетларнинг сиёсий фан факультетларида мажбурий қилиб қўйилган.

●

ЖАК ДЮКЛО (Франция)

Ленин партияси томонидан пировардига етказилган 1917 йил революцияси Париж Коммунаси учун ўзига хос реванш эди. Париж Коммунаси 1871 йилда 72 кун давомида социализм ғояларини қабул қилган ишчилар синфи энг онгли табақаларининг умид ва интилишларини ифодалаб турган эди...

1917 йил Октябридаги ғалаба қиёс қилиб бўлмайдиган даражадаги анча жанг майдонида, Ер юзидаги энг катта империяда амалга оширилдики, бу империя айни чоғда империалистик давлатлар занжирининг энг заиф ҳалқаси бўлиб чиқди.

Ўша даврда кўплар Ленин амалга оширган тажрибанинг узоқ яшашига ишонмаган эдилар. Ленин ҳамма замонларнинг энг буюк революционери бўлиб, унда фан кишиси ҳаракат кишиси билан ғоят уйғунлашиб кетган эди.

●

ҲАМИД САЙЁҲ (Эрон)

Эрон тақдири Ленин билан боғланган. Фақат Эрон эмас, жаҳондаги бошқа кўпгина мамлакатлар тақдири ҳам.

Маълумки, эронликлар чор Россияси ва Англиянинг кишанли битимлари туфайли илгари ўз мустақилликларини деярли йўқотган эдилар. Ленин даҳоси, Октябрь революцияси ва Лениннинг доно ташқи сиёсати туфайли Эрон яна ўз мустақиллигига эришди.

Эронда Ватанимиз эркинлигини қадрлайдиган ҳар бир киши Ленинни ҳурмат қилади. Ўз мамлакатининг тарихини ўрганаётган ҳар бир эронлик Лениннинг Эрон тақдиридаги хизматини юксак баҳолайди. Шахсан мен учун Ленин муқаддас сиймодир. Биз, эронликлар, Совет ҳукумати бу улуғ инсон сиёсатини, дўстлик ва бошқа халқларни ҳурмат қилиш сиёсатини ўтказаётганидан ғоят хурсандмиз.

В. И. Лениннинг Эронда ишланган расми.

Иван ОЛЬБРАХТ[1]

ҲАМОН ХОТИРАМДА

Мен Советлар мамлакатига келиб, Владимир Ильични даставвал 1921 йил 16 мартда Москва Большой театрида кўрдим. Бу ерда рус революцияси ва ишчилар депутатлари Советларининг жаҳонда биринчи давлатига асос солган доҳийларидан бири Яков Михайлович Свердлов вафотининг бир йиллиги муносабати билан мотам йиғилиши ўтказилаётган эди.

Мен ўшандаги таассуротимни ҳеч қачон унутмайман. Европада энг йирик ҳисобланган бу театр зали зарҳаллар ёлқинида чўғдек ёниб турарди. Шойи дарпардалар ва жилдларнинг шафақранг фонида тилла суви юритилган балконлар ва ложалар ярим доира шаклида олдинга чиқиб, шуъланиб ярақлар эди.

Ҳамма жойда ишчилар ўтирарди. Улар чарм камзул, калта пўстин, бошларига фуражка, қизил аскарларнинг темир қалпоғи, дароз оқ папах кийиб олишган хотин-қизлар эса жун рўмоллар, мўйна қалпоқ кийиб олишганди. Худди ўз уйларига келгандай оддий ва хушчақчақ ҳолда партердаги, зарҳал алвонранг ярусдаги ҳамда подшолик ложасидаги ҳамма ўринларда, очиқ саҳна тўридаги курсиларда ўтиришарди улар. Саҳнанинг орқа томонини устунлар безаган бўлиб, кўкимтир-мовий рангдаги готик черковни эслатарди. Устунлар орасига осиб қўйилган кенг қизил алвонга «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деб ёзиб қўйилган. Ундан сал пастроқда игнабарглар билан ҳошияланган Свердлов портрети осиб қўйилган.

Бутун саҳнани эгаллаб турган узун стол устига қизил мато ёпилган бўлиб, унинг атрофида революция доҳийлари, Коммунистик партия раҳбарлари ва тарихда янги давр негизига асос қўйган кишилар ўтирибди.

Мажлис бошланишидан сал олдин саҳнанинг ён томонидан Ленин кириб келди. Ўрта бўйли, кенг яғринли, калта соқоли қорамтир-сарғиш, сочи сийрак, пешанаси кенг Владимир Ильич бир неча кундан кейин эллик ёшга қадам қўярди. Залдагилар уни шов-шувсиз, дабдабасиз, дўстона қарсаклар билан кутиб олишди. Ленин президиум столи ёнида, чеккадан учинчи ё тўртинчи ўринда турган кўз илғамас бўш курсилардан бирига бориб ўтирди. Нега шундай? Чунки, бу ерда у йигирма беш йилдан буён бирга ишлашаётган ўртоқлари орасида эди. Ленин уларни яхши билар, улар ҳам Ленинни яхши билишар эдилар.

Раис қисқача нутқ сўзлаб, мажлисни очди. Ленин соатига қаради, сийрак сочларини сийпалаб, сўнг лабларига қўл теккизди ва орқасига ўгирилиб, бировга бир нималар деди.

Мен жаҳонда энг қудратли бу кишига қараб тураман. Унинг барча портретлари яхши чиқмаган: уларда Лениннинг қисиқ кўзларига негадир аслида чеҳрасида бўлмаган истеҳзоли ифода берилади ва унинг сочи сарғиш эканини билиб бўлмайди. Ильичнинг кўз қирларидан майда ажинлар ёйилиб кетган бўлади.

...Мана у ўрнидан туриб, саҳна олдига келди. Ленин озода корхонанинг ишчиси сингари кийинган: устида долчинранг камзул. У сўз олгач, қиёфаси негадир тагин қатъийроқ ва ихчамроқ кўринди. Унинг овози кучли ва хушоҳанг, аммо бироз бўғиқ чиқар эди. Митингларда сўзлайвериб, товуш пайчаларини ҳаддан ташқари зўриқтириб қўйган кишиларда ана шундай бўлади. Шу билан бирга бу ҳол ўпкасидаги яранинг оқибати ҳам бўлиши мумкин. Бурноғи йил Михельсон заводида уни эсер Каплан ярадор қилган эди.

Ленин Свердлов тўғрисида гапиряпти. Унинг иборалари ҳузурли, таъсирчан, бир ҳилда аниқ ва равшан, чунки айтаётганларининг ҳаммаси муҳим.

Ленин фақат Свердлов тўғрисида гапираяптими?

Ҳа, нотиқ бу ажойиб инсоннинг номини бир неча марта тилга олди, Яков Михайловичнинг қандай ажойиб ташкилотчи бўлганини хотирлади. Бироқ, Ленин бу иборани айтатуриб, уюшқоқлик ва интизомнинг аҳамияти масаласига кўчади.

Нотиқ Яков Михайловични жуда ўринли танлаган. У жойига қўйган кишилар билан, Ғарбда расм бўлганидек, меҳмонхоналарда ва тантанали зиёфатларда эмас, балки тюрьмаларда, этапларда, Сибирда ва муҳожирликда танишиб олганини ҳикоя қиларди. Буни айтиб ўтиш, қадимий революцион традицияларга эга бўлган Россия билан қолган Европа ўртасидаги тафовутни таъкидлаб кўрсатиш учун зарур эди. Шу сабабдан, умуман Ғарб ҳақида, пролетар революциясига қарши ғазаби тўлиб-тошган Антанта сиёсати ҳақида, Европа сохта социалистлари ичидаги буржуазия агентлари ҳақида, Германиядаги тўнтаришга уриниш ҳақида ва шу муносабат билан Совет ҳукуматининг бугун кечқурун олган хабарлари ҳақида, немис Корниловчиларининг умидлари ва ҳақиқий имкониятлари ҳақида умуман гапириш зарур эди.

Ленин фақат ҳозирги ва келажак кун билан яшайди. У революция ишига бутунлай шўнғиган: унинг барча фикри-зикри ўшанда, у фақат ана шу ҳақда сўзлар, фақат ўшанинг руҳи билан яшар эди...

У оммага меҳнатни ташкил қилишнинг зарурлигини эслатади ва унинг салмоқли маънодор сўзлари, қатъий қўл ҳаракатлари: Шундай, фақат шундай бўлиши зарур! деяётгандек эди. Унинг нутқи ишонтирарли; нутқига хушомад бутунлай ёт нарса: унинг тили энг оддий ҳақиқатлар ва тажрибалар тилидир. Унинг сафсатабозликни кўргани кўзи йўқ. Революция битта ҳам «сафсата»ни синаб кўрмасдан қолдирмайди, унинг энг ажойиб фазилати — ана шундадир...

Омма Ленинни тинглаяпти. Улар гўё кўз олдингда қимирламасдан қотиб қолган каттакон бронза ҳайкалларни эслатади. Партер ва ложалардан мингларча нигоҳлар бир нуқтага қадалган...

Ҳамма чеҳраларда бир хил табассум, улуғ муҳаббатнинг мулойим, аранг сезиларли меҳрибон табассуми. Ахир, Ленин бутун жон-тани билан шу омманики, у шу омманинг дилида жо бўлган фикрларнигина ифода қилади...

Владимир Ильич нутқини тамомлаб, саҳнадан тушди. Ўтирганлар уни нигоҳи билан саҳна орқасидаги жойигача кузатиб қўйди.

У сўзлаган пайтда данг қотиб қолган халойиқ қайтадан тирилган каби тўлқинланар, ҳаяжонланиб, чайқалар эди.

[1] Ольбрахт Иван (1882—1952) — машҳур чехословак ёзувчиси. Чехословакия Коммунистик партияси ташкилотчиларидан бири, бир неча йиллар давомида партия марказий органи «Руде право» газетасининг муҳаррири бўлган.

Ленин бўлган жойлар. Лондон.

Суратда: Британия музейининг асосий ўқув зали.

А. КАТКОВ фотоси. ТАСС фотохроникаси.

БУЮК ДАҲО

СУКАНТА БХАТТАЧАРИЯ (Ҳиндистон)

Буюк Ленин даҳосин
Улуғлаш-чун қаламим,
Луғат хазинасидан
Терар сўз маржонини.
Россияда
У илк бор,
Тугатиш-чун халқ ғамин
Келтиролди ларзага
Истебдод тўғонини!
Ленин ақли, қалби-ла,
Тўлқинланди,
Жўш урди
Эзилган бутун халқнинг
Қаҳру ғазаб денгизи.
Ҳатто улкан тоғларни
Бир хасдай четга сурди,
Биз ёшларга йўл очиб
Лениннинг доно сўзи.
Зулумот,
Жабр,
Ситам —
Қора кучни даф этиш, —
Лениннинг тимсолида
Бўлди мангу мужассам.
Бугун ҳам
Ленин ҳаёт
Юрагида жаҳоннинг.
У кезар,
Кенг,
Бепоён,
Россия тупроғида
У яшайди
Юртдаги ҳар эрксевар
инсоннинг
Табассум,
Кулгу ёнган
Чеҳраси, ёноғида.
Улуғ Ленин даҳосин
Ҳаётбахш зиёсидан
Ер юзида баҳраманд —
Бўлди миллион-миллионлар.
Демак,
Ҳар бир юртда ҳам
Яқинлашмоқда,
Халқлар
Асрларча кўз тиккан
Ҳур ҳаёт, эзгу онлар.
Фурсат яқин,
Вақт яқин
Исён олови ёнди.
Бизнинг кекса Шарқда ҳам
Бугун халқлар уйғонди,
Тор-мор бўлар тўсиқ, ғов!
Кўтарилди лавалар,
Кўтарилди вулқонлар!
Ленинга шон-шарафлар,
Ленинга шон-шарафлар!
Оташин қалб, сўзимиз,
Оташин — чин виждонлар!..
Ҳар кулба, уй олдида
Қудратли қалдироқдай,
Гумбурлаб эшитилар
Унинг қадам олиши-
Ҳар уйда,
Ҳар юракда,
Қуёшда, гулдуракда,
Ленин намоён бўлар —
Мангу ўлмасдир иши...
Жимлик...
Сукунат ичра
Янграб қолди бир овоз,
Йиртилиб кетди бирдан
Сукунатнинг пардаси.
Ленин мағрур бормоқда,
Бу товуш Ленинга хос.
У яшар, ижод этар,
Уриб турар нафаси
Ҳур ҳаёт деб уйғонган —
Халқ билан бирга бўлиб
Зўрлик тўғонин янчди,
Халқларга берди илҳом.
Эзилган халқлар унда
Топди бахту таянчни,
Ёритар у маякдай,
Омманинг йўлин мудом!
Аёвсиз жабру зулм
Юракларни эзса ҳам,
Қалбларда улуғ Ленин —
Ғоялари мустаҳкам.
Лениннинг ҳайқириғи
Бизнинг қалбларда янграр.
Ҳамда курашга ундаб,
Қонларда тўлқин ясар.
Барабанни чалавер,
Барабанни чалавер!
Тизилиб тур қаторга,
Симфониямиз жўшқин!
Енгилмайди бизларнинг
Монолит қаторимиз
Ҳар биримиз Ленин-ла,
Нафас оламиз бугун!

Русчадан Ю. ШОМАНСУР таржимаси.

1944 йил.

СОВЕТ ХАЛҚИ ЛЕНИН ИШИНИ ДАВОМ ЭТТИРИБ, СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРНИНГ ХАЛҚЛАРИ БИЛАН, ХАЛҚАРО ИШЧИЛАР СИНФИ БИЛАН, ДЕМОКРАТИЯ ВА МИЛЛИЙ ОЗОДЛИК УЧУН МУСТАҲКАМ ТИНЧЛИК, ДЕМОКРАТИЯ ВА СОЦИАЛИЗМ УЧУН, МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ ҒОЯЛАРИНИНГ ТАНТАНАСИ УЧУН КУРАШЧИЛАР БИЛАН ИНТЕРНАЦИОНАЛ БИРДАМЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАМОҚДА.

КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигига» Тезисларидан.

ВЕНГРИЯЛИК ДЎСТЛАРГА ҚАЛБДАН ТАШАККУР

В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалининг очилишига саноқли кунлар қолди. Бу улкан ва ҳашаматли бино ҳақиқатан ҳам умумхалқ қурилишига айланди. Бу ерда руслар ва украинлар, латишлар ва тожиклар, белоруслар ва арманлар, жуда кўп миллат ва касб кишилари ўзбеклар билан ёнма-ён туриб бирга ишлашди.

Кеча юбилей объекти бинокорлари манзарали стендларни монтаж қилишди актив иштирок этган венгриялик мутахассисларни Ватанларига илиқ узатиб қолдилар.

Мухбиримиз венгриялик дўстлар учиши олдидан группа раҳбари, Будапештдаги «Мегеп» заводининг бош инженери ўртоқ Карол Холидан ўз таассуротларини ўртоқлашишни илтимос қилиб унга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Пойтахтимиз Сизга ёқдими?

— Албатта, мен бу ерга учинчи марта келишим. Ҳар гал жуда кўп ўзгаришларнинг гувоҳи бўламан. Бу ўзгаришлар мени қувонтиради ва ҳаяжонлантиради. Мен қурилиш шунчалик тез суръатлар билан олиб борилган бошқа шаҳарни кўрган эмасман. Эндиликда Ўзбекистон пойтахтини яна бир ажойиб бино — В. И. Ленин музейи кўркамлаштириб турибди. В. И. Ленин номи ва унинг ишлари бутун планетага машҳур ҳамда венгер халқи учун бебаҳо қимматлидир. Биз, венгриялик мутахассислар ана шу улуғ инсон музейи филиалининг гўзал биноси қурилишига ҳиссамизни қўшганимиз билан ғурурланамиз.

Венгриялик дўстлар музейда қандай ишларни бажаришди?

— Бизнинг мамлакатларимиз, аниқроғи «Электроимпекс» ва «Машприборинторг» фирмалари ўртасида тузилган шартнома бўйича Будапештдаги «Мегеп» заводи махсус манзарали стендлар тайёрлади. Уларни монтаж қилишда биз билан бирга Тошкент мутахассислари ҳам қатнашдилар. Биргаликдаги ишимиз анча самарали бўлди. Унинг қандай чиққанлигига тошкентликлар ўз баҳоларини беришар.

— Бундай объектни қуришда иштирок этиш алоҳида масъулият юклайди. Бу Сизнинг ишингизга қандай таъсир қилганлигини айтиб берсангиз?

— Биз бинонинг ажойиб объект эканлигини билардик, ва шунинг учун ҳам музей залларини замонавий руҳда безаш учун барча имкониятлардан фойдаландик. Бу ишда бизга ўзбек лойиҳачилари, архитекторлари ва инженерлари катта ёрдам беришди. Улар лойиҳада гўзаллик ва тантанаворликни, формаларнинг қатъийлигини муваффақиятли уйғунлаштирганлар.

Шартномага мувофиқ барча ишларни 1970 йилнинг 1 апрелигача тугатишимиз керак эди. Аслида эса уни муддатидан икки кун илгари тамомладик. Комиссия бажарилган ишларнинг сифати яхши бўлганлигини таъкидлади.

— Сиз совет бинокорлари билан ҳамкорликда ишлаш ҳақида нималар айтишни истардингиз?

— Тошкентликлар, мен фақаттина биз билан биргаликда ишлаган, дам олганларнигина эмас, балки биз билан учрашган ҳаммани назарда тутиб гапиряпман, бизнинг меҳмондўст Ўзбекистон пойтахтидаги кунларимиз хушвақт ва қувончли бўлиши учун барча чораларни кўришди.

Ишимизнинг енгил боришида бизга дўстона ёрдам берган тошкентлик бинокорларнинг ҳам анчагина хизмати бор. Мен фидокорона, бутун куч-ғайрати билан меҳнат қилувчи, Ленин номи билан боғлиқ бўлган барча нарсага катта муҳаббат билан муносабатда бўлувчи совет ишчисини юксак қадрлайман. Биз билан бирга ишлаганларнинг ҳаммаси ажойиб кишилар, уларнинг ажойиб фазилатларини санаб ўтиш учун анчагина вақт керак бўлади. Аммо бу кишиларнинг иккитасини кўрсатмоқчиман. Улар биз билан бирга меҳнат қилган монтажчилардан рус Валентин Федотов ва ўзбек Ваҳоб Тўлагановлардир. Бу азаматлар доим биз билан ишлашди. Уларнинг чаққонлиги ва ишбилармонлигига ҳаммамиз қойил қолдик.

— Самолётингиз бир неча дақиқадан сўнг шаҳримиздан парвоз этади. Тошкентликларга қандай истаклар билдирмоқчисиз?

— Хайрлашиш олдидан қандай истак ҳам билдирардим? Уни икки сўз билан — тинчлик ва дўстлик сўзлари билан ифодалаб қўяқолай.

СУРАТЛАРДА: (чапда) венгер қурувчиларининг бир группасини кўриб турибсиз. Ўнгдаги суратда венгер монтажчиларидан Лойош Гомбош ва Миклюш Мароти тошкентлик қурувчи Валя Деникина билан ҳамкорликда меҳнат қилмоқдалар.

А. АБАЛЯН ва М. НУРИДДИНОВ фотолари.

БОҒЧА ТАРБИЯЧИЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Кеча Тошкентдаги Билимлар уйида мактабгача ёшдаги болалар муассасалари ходимларининг область конференцияси бўлиб ўтди. Конференция область партия комитети, область ижроия комитети ва область халқ маорифи бўлими томонидан чақирилган эди.

Йиғилишни область ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ С. Раҳматхўжаева қисқача кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг область халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ М. Нишонов болалар муассасаларида тарбиявий ишларни яхшилаш борасида олиб борилган ишлар ва вазифалар ҳақида доклад қилди.

Конференцияда Чирчиқдаги 228-УНР боғча-яслисининг педагоги Р. Питаева, Тошкент Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси Е. Недопенкина, Калинин районидаги 17-болалар боғчасининг мудири М. Тошмуҳамедова ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган бу конференцияда болалар муассасалари ишини янада яхшилаш юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

Шу йил 30 мартда СССР Ташқи ишлар министрлигида Аргентина Республикасининг СССРдаги муваққат ишлар вакили Ф. Э. Дель Кампога Совет ҳукуматининг Аргентина ҳукуматига нотаси топширилди.

Нотада, жумладан, шу нарса таъкидланадики, шу йил 29 март куни Буэнос-Айрес шаҳрида қуролланган бир группа жиноятчилар Совет дипломатия ходимларидан бирини ўғирлаб кетишга уриндилар. Шу воқеа содир бўлишидан сал аввал Буэнос-Айресдаги кўпгина газеталар «Аргентина миллий ташкилий ҳаракати» деб аталган ташкилотнинг баёнотини эълон қилган эди, шу баёнотда СССРнинг Аргентинадаги элчиси шаънига хуруж ва дўқлар қилинган эди.

Шу муносабат билан нотада айтиладики, Совет Иттифоқи нормал дипломатия муносабатларини давом эттириб келаётган мамлакатнинг пойтахтида Совет расмий вакилига нисбатан жиноятчилар қилаётган иғвогарлик ҳаракатларига Совет ҳукумати эътибор бермай қола олмайди ва Аргентина ҳукуматига норозилик билдиради.

Аргентинада Совет элчихонаси ходимларига қарши олиб борилаётган дўқ ва пўписа кампанияси уларни ўз вазифаларини нормал бажариш имкониятидан маҳрум қилади, деб таъкидланади нотада.

Нотада Аргентина маъмурлари мазкур жиноий ҳаракатларнинг айбдорларини топиш чораларини кўрадилар ҳамда СССР элчихонаси ва Аргентинадаги бошқа Совет муассасалари ходимларининг нормал ишлаши учун зарур шарт-шароит яратиб берилади, деб умид билдирилади.

ЛЮКСЕМБУРГ КОМПАРТИЯСИНИНГ СЪЕЗДИ

ДИФФЕРДОНЖ (Люксембург), 30 март. ТАСС махсус мухбири В. Волков хабар беради:

29 мартда бу ерда Люксембург Компартиясининг навбатдаги XX съезди очилди.

Съездда партиянинг барча маҳаллий ташкилотларидан вакил бўлиб келган 120 делегат тўпланди.

Люксембург коммунистларининг съездида бир қанча Коммунистик ва ишчи партиялар делегат бўлиб қатнашмоқда. КПСС делегациясига КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Иркутск область комитетининг биринчи секретари Н. В. Банников бош бўлиб келди.

Съезд кун тартибида қуйидаги масалалар бор: Люксембург Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисоботи (докладчи—Люксембург Коммунистик партиясининг раиси Д. Урбани), Молия масалаларига доир доклад (докладчи—Люксембург Компартияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси А. Узельдингер), докладларни муҳокама қилиш, Люксембург Коммунистик партиясининг раҳбар органларини сайлаш.

ТУРКИЯДА ЗИЛЗИЛА

ИСТАМБУЛ, 30 март. (ТАСС). Ўтган кечаси Кютахи районида (Ғарбий Туркия) бўлган зилзиланинг тафсилотлари аён бўлиб қолди. Зилзила марказида жойлашган уезд маркази Гедиз хароб бўлган. 7,5 минг аҳолиси бўлган бу шаҳарчадаги биноларнинг 90 проценти қулаб тушган. Ана шу табиий офат натижасида 1100 дан ортиқ киши ҳалок бўлган. Минг-минглаб кишилар жароҳатланган. Қутқазиш ишлари ҳам тамомланган эмас ва ҳалок бўлганлар сони анча кўп деб хавфсирамоқдалар. Гедиздан 3 километр нарида жойлашган Акчаалан қишлоғининг бир ўзидатина 500 киши ҳалок бўлган ва тахминан шунча киши ярадор бўлган.

Зилзиладан кейин бошланган ёнғин аҳволни янада мушкуллаштириб юборди. Дастлабки маълумотларга қараганда, 150 миллион лирадан ортиқ моддий зарар кўрилган. Ҳарбий қисмлар қутқазиш ишларида қатнашмоқдалар. Бош министр Демирел, шунингдек баъзи министрлар фалокат рўй берган районга жўнаб кетишди.

Гедиздаги зилзила кейинги 20 йил ичида Туркияда бўлган энг кучли зилзилаларнинг биридир.

КАМБОДЖАДАГИ АҲВОЛ

ПАРИЖ, 30 март. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Пномпендан хабар беради: Танклар ва бронемашиналар аввалдагидек ҳозирда ҳам Камбоджа пойтахтидаги идора бинолари, почта ва телеграфни қўриқлаб турибдилар. Хабарда бундай дейилади: Маъмурлар радио орқали эшиттирилган ва газеталарда босиб чиқарилган баёнотларида армияга барча намойишларни бостириш тўғрисида буйруқ берилганлигини таъкидламоқдалар. Мухбирнинг хабар беришича, айрим ҳолларда полиция вазифаларини бажариш учун қўшинлардан фойдаланилган. Масалан, танклар ва бронемашиналар ўт очиб, Пномпень Компонг-чам йўлидан ўтказилган намойиш қатнашчиларини тарқатиб юбордилар. Намойишчиларнинг қўшинлар билан тўқнашувларида ўлган кишилар сони тўғрисида расмий маълумотлар келтирилмайди. Аммо, деб ёзади мухбир, одамлар ғоят жиддий тўқнашувлар бўлган жойларда граждан шахслардан бир неча киши ўлдирилганлигини ўз кўзлари билан кўрганлар.

НЬЮ-ЙОРК, 30 март. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетасининг мухбири расмий манбалардан олинган маълумотларга асосланиб, Пномпендан хабар беради: Камбоджанинг бир қанча вилоятларида намойишлар бўлмоқда. Бу намойишларнинг қатнашчилари Нородом Сианукнинг давлат бошлиғи сифатида қайтиб келишини талаб этмоқдалар.

ХАНОЙ, 30 март. (ТАСС). «Канун Дой нян зан» газетаси қуйидагиларни ёзади: Камбоджада барча демократик эркинликлар тугатилмоқда, ватанпарварлар ҳаракати бостирилмоқда. Газета Америка агентликларининг хабарларига асосланиб қуйидагиларни таъкидлайди: Сайгон маъмурияти Камбоджа территориясига бостириб кириш учун қуролли кучларни ва самолётларни юбормоқда. Аммо, деб уқтириб ўтади газета, «Америка империалистлари ва уларнинг гумашталари кхмер халқининг тобора қаттиқ қаршилигига дуч келмоқдалар». Газета Камбоджанинг бир қанча вилоятларида яшовчи аҳолининг намойишлари тўғрисидаги хабарларни босиб чиқармоқда.

ХАНОЙ, 30 март. (ТАСС). Камбоджада яшовчи вьетнамликларга нисбатан душманлик ҳаракатлари муносабати билан Вьетнам Демократик Республикаси Ташқи ишлар министрлиги баёнот эълон қилди. Баёнотда шу гаплар айтилган: 18 мартда қилинган тўнтаришдан кейин Камбоджанинг турли районларида вьетнамликларга қарши зўравонлик қилинди. Камбоджа маъмурлари 27 мартда вьетнамлик кўп гражданларни камоққа олдилар ва сўроқ қилдилар, уларни ҳеч қандай асос бўлмагани ҳолда ҳукуматга қарши намойишларда қатнашишда айбладилар. Вьетнам Демократик Республикасининг Ташқи ишлар министрлиги қуйидагиларни уқтириб ўтади: Бундай ҳаракатлар Кхмер ва Вьетнам халқлари ўртасидаги бирдамликка путур етказишга қаратилган бўлиб, АҚШнинг Камбоджа короллиги ишларига аралашувини ниқоблашни ўз олдига мақсад қилиб қўяди.

СУДАНДА ФИТНА ФОШ ҚИЛИНДИ

ХАРТУМ, 30 март. (ТАСС). Судан Революцион кенгашининг раиси ва Бош министри Нимейри 30 мартда радио ва телевидение орқали гапириб, Ансор деб аталган диний тариқат раҳбари имом Ҳоди Алмаҳдий бошчилигида реакция кучлари томонидан мамлакатда ҳукуматга қарши ташкил этилган фитна фош қилинганлигини айтди. Қуролланган фитначилар, деди у, Аба оролига (Оқ нил дарёсида) ўрнашиб олганлар, фитначилар орасида чет эллардан ёлланиб келганлар ҳам бор.

Нимейрининг айтишига қараганда, маҳаллий деҳқонлар орасида ер ислоҳотини эълон қилиш мақсадида Бош министр Оқ нил районига борган вақтида унга суиқасд қилинган.

Революцион кенгаш раиси «Судан империалистик фитналарга нисбатан қатъий позицияда туради» деб таъкидлади.

«ЁШ СОЦИАЛИСТЛАР» КОНФЕРЕНЦИЯСИДА

МОРКАМ, 30 март. (ТАСС мухбири Ю. Устименко хабар беради: Бу ерда Англия лейбористлар партиясининг ёшлар ташкилоти —«ёш социалистлар»нинг 9 миллий конференцияси бўлиб ўтмоқда. Конференция делегатлари лейбористлар ҳукуматининг ташқи сиёсат соҳасидаги йўлини ва ички сиёсатини кескин танқид қилдилар. Жумладан, улар ҳукуматнинг Англияни «Умумий бозорга» киритишга эришиш планларига қарши чиқдилар ва НАТО ҳарбий блокини қўллаб-қувватлаш сиёсатини рад этдилар. Ёш лейбористлар ҳукуматнинг йирик капитал манфаатларига хизмат қилаётган иқтисодий сиёсатини қораладилар.

Конференцияда энг йирик саноат ва савдо монополиялари билан банкларни давлат ихтиёрига олишни талаб этувчи резолюция қабул қилинди.

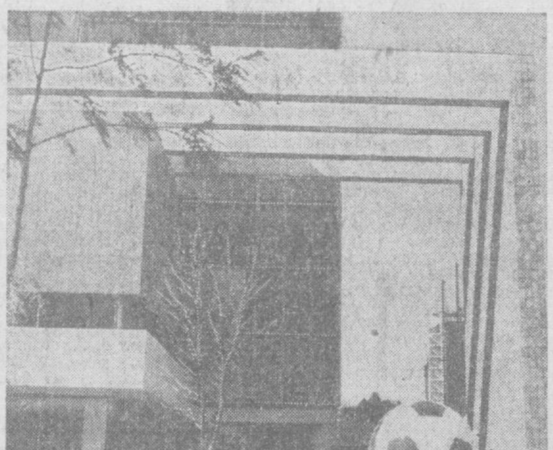

Мексика. Шаҳарнинг Реформа кўчасида футбол бўйича бўлажак жаҳон чемпионати муносабати билан мусобақа ташкилотчилари томонидан улкан футбол тўпи қўйилган. Мазкур тўп йўловчиларга чемпионат яқинлашиб қолаётганини эслатиб туради. Жюль Римэ кубоги мусобақалари 31 майда бошланади. Суратда: Реформа кўчасидаги футбол тўпи.

С. СИЧОВ фотоси, ТАСС.

СПОРТ — СПОРТ

СССР ХОККЕЙЧИЛАРИ ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

«Юханнесхоф» залида тўққизинчи марта СССР гимни янгради. Бу гимн ўн марта жаҳон чемпионларининг шон-шуҳрати, ўйинчилар махоратининг юксак чўққига кўтарилганлигининг симфонияси бўлди.

Икки ҳафта мобайнида жаҳон спорт шинавандаларининг диққат-эътиборида хоккей мусобақалари турди. Ниҳоят, ўтган куни командалар сўнгги марта муз устига чиқдилар. Ватандошларимиз изма-из қувиб келаётган ва чемпионлик унвонини 5 марта қўлга киритишдан воз кечмаган Швеция терма командаси билан беллашдилар. Очиғини айтганда, бу ўйинда совет хоккейчилари дурангга эришсалар-да, кўзлаган мақсадга эришардилар. Лекин ҳар қандай ҳимоя ҳам оқибат-натижада мағлубият билан тугаши спортчиларимизга, уларнинг устозлари — хизмат кўрсатган тренерлар Чернишев ва Тарасовларга ҳам маълум эди. Шунинг учун командамиз фақат ғалаба қозониш иштиёқида муз устига чиқдилар.

Мусобақанинг биринчи 20 минутида томонлар ҳар қанчалик уринмасинлар дарвозалар дахлсиз қолди. Аксинча, танаффусдан кейин ўйин қизигандан қизиди. Шайба ўйинга киритилган ҳамоно уни эгаллаб олган швед хоккейчилари шиддат билан ҳужумга ташландилар. Ҳужумчи Линдберг алдамчи ҳаракат қилиб, қулай вазиятга эришди ва кучли зарб билан Коноваленко дарвозасига биринчи шайбани киритди. Бу иккинчи қисмнинг саккизинчи секундида рўй берди.

Ғалабадан руҳланган майдон эгалари 5 минутча ватандошларимизни ўз майдончасига «қулфлаб» қўйдилар. Аммо ўзининг чиройли ва текис ўйини билан 10 минглаб ишқибозларни мамнун этган Коноваленко ҳамда ҳимоячиларимиз ўз постларида сергаклик билан туриб, ҳисобни ошириш имконини бермадилар. Шундан сўнг ташаббус буткул совет хоккейчилари томонига ўтди. Учрашувнинг 17-минутида муз устига чиққан Петров учлиги чиройли, комбинацион ўйин кўрсатиб, Хальмквист дарвозасини ишғол қилди. Шайбани Петров киритди. 18 секунддан кейин эса хоккейчиларимизнинг навбатдаги ҳужуми Викулов томонидан муваффақиятли якунланди. 2:1 ҳисобида иккинчи қисм тугади.

Ўйиннинг бундай тус олишини кутмаган швед хоккейчилари саросимага тушиб қолдилар. Ҳатто ўзининг ҳужумкорлиги билан ажралиб турувчи Стернер, Нильсон, Карльсонлар ҳам ўйинда бурилиш ясолмадилар. Аксинча, мағлубиятдан қутилиш мақсадида пала-партишлик, шошма-шошарлик билан шайбани бир-бирларига узатишар ва тайёргарликсиз дарвоза томон йўналтирардилар. Энди улар чемпион бўлишлари учун камида икки шайба киритишлари лозим эди.

Лекин бунинг акси бўлди. Учинчи қисмда чемпионат бомбардири Евгений Мальцев уч ўйинчи орасидан чаққонлик билан ёриб ўтиб, сўнгги дақиқаларда дарвозабон Хольмквист билан яккама-якка чиқди ва учинчи шайбани киритди. Ҳисоб учрашув охиригача ўзгармади. Шундай қилиб, ватандошларимиз ўнинчи марта жаҳон чемпиони бўлдилар.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси. 18.00 — Теленгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10 — «Рольф ва Рени Берлинда» (болалар учун телефильм). 18.45 — Миллионлар Ленинча университети. 19.00 — Теленгиликлар. 19.15 — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. Телетеатр. Н. Неволодова, Л. Резниченко «Володя Ульянов» (3-қисм). 19.55 — Кўрсатувлар программаси.

20.00 дан Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Ўсмирлар учун. «Старшеклассник». 18.30 — «Маргарита Войтис куйлайди» (Музикали телефильм). 18.55 — «Здоровье» (Илмий-оммабоп программаси). 19.35 — Реклама. 19.50 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 19.55 — Ленинча меҳнат вахтасида. 20.10 — «Уларнинг келажаги — музика» (1-кўрсатув). 21.00 — Буюк ғалабанинг 25 йиллиги олдидан. «Майор Вихрь» (Бадиий фильм, 2-серия).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Фрунзе кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 2/IV да Ўн иккинчи тун.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/IV да Олтинчи июль, 2/IV да Бой ила хизматчи.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «СУВДАГИ ЖОЗИБАЛАР» янги аттракцион.

КИНО

Сир очилди — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», НАВОИЙ НОМЛИ, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Доктор Гомернинг укаси — «ЎЗБЕКИСТОН», ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Адам ва Хева — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ (кундуз ва кечқурун).

Македонча тўй — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тилла зирак — НАВОИЙ НОМЛИ (ўзбек тилида, кундуз соат 4.40 минутда).

Малиновкада тўй — «МОСКВА», (кундуз соат 3 да).

Қирқ биринчи йил олмалари — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

«УЗБЕКГИДРОЭНЕРГОСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ ИШЧИЛАР ТАЪМИНОТИ БОШҚАРМАСИГА

Тошкент шаҳрида ишлаш учун сотувчилар, ошпазлар, бухгалтерлар;

Сирдарё ишчилар таъминоти бўлими (Бекобод-3 посёлкаси)да ишлаш учун — бош бухгалтер (турар-жой берилади);

«Тахиаташгидроэнергострой» ишчилар таъминоти бўлимида ишлаш учун — иқтисодий, умумий овқатланиш бўйича технолог

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — юқори коэффициент бўйича, асосий ойликка 30% коэффициент қўшиб берилади.

Турар-жой берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 22-уй.

ФУТБОЛ ИШҚИБОЗЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

апрель ойида СССР биринчилиги учун:

2 апрелда — «ДИНАМО» (Москва) — «ПАХТАКОР».

12 апрелда — «СПАРТАК» (Москва) — «ПАХТАКОР».

18 апрелда — «ТОРПЕДО» (Москва) — «ПАХТАКОР»

КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ФУТБОЛ БЎЙИЧА КАЛЕНДАРЬ УЧРАШУВЛАРИ ЎТКАЗИЛАДИ

Дастлабки билетлар сотиш ташкил қилинган.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 336495, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Г. 1613. ИНДЕКС — 64697. Р— 02386